

മാത്രുഭൂമി

FEDERAL BANK

പ്രസിദ്ധീകരണം

ആകാശവൃ

പച്ചസുകൊണ്ട് മറയണ്ണം ആകാശ നീലിമ

മാത്രുഭൂമി സീഡ് വിഭാഗമികളുടെയും
അധ്യാപകരുടെയും പ്രകൃതിസ്ഥാപന
നിലപാടുകൾക്ക് ഒരു ഡിജിറ്റൽ ഇം

MATHRUBHUMI SEED
DIGITAL NATURE MAGAZINE

LEAF - 21 JUNE 2023

ആരക്കാർഡേഞ്ച്

CONTENTS

എഡിറോറിയൽ

കാട്ടിപ്പെക്കാരും

സിനിമാപാട്ടിലെ
പ്രക്രി

കേരളം
അറിയാൻ

ഇത് അതിശയം
തന്നെ

ചീകുള്ളു
ചങ്ങാതിമാർ

തെറ്റ് ശരി

ഈ ഫോട്ടോ
കാണാം

ഫോക്കം
എങ്ങനെ

മുഴിക്കാരും

പുവരിവ്

വർണ്ണച്ചിരക്

കിമ - കവിത

Cover photo: Shutterstock

കുട്ടായി കളിക്കണം കുട്ടമായി കളിക്കണം

രേ അധ്യയനവർഷംകുട്ടി പ്രതികഴി
ഞ്ഞു. പുതിയ സ്കൂൾവർഷത്തിൽ
പുതുമകൾ നിന്ത്യക്കണം. പഠനം കൂടുതൽ
ആധാസഹിതമാക്കുന്നതിനുള്ള
പുതുവഴികളും ആലോചിക്കണം.
കുട്ടായിരുന്ന് പറിക്കുന്നത് പുതിയ
അനുഭവം തന്നേക്കാം. കുട്ടായി
കളിക്കാൻ കിട്ടുന്ന അവസര
ങ്ങൾ നന്നായി ഉപയോഗിക്ക
ണം. ജീവിതത്തിൽ വിജയ
ങ്ങൾ മാത്രമല്ല
തോൽവികളും ഉണ്ടാ
വും. അത് മനസ്സിലാ
കാനും അതിനെ നേരി
ടാനും കുട്ടായ കളികൾ
എന്നും സഹായിക്കും. അത്
വൊറും കളിയല്ല, വലിയൊരു
പഠനംകൂടിയാണെന്ന്
തിരിച്ചറിയണം.

എയിറ്റോറിയൽ

പ്രകृതി ജീവിതംതന്നെ

ഇച്ച കനകെ പെയ്യേണ്ട കാലമാണ്. അങ്ങനെ പെയ്യുമോ എന്ന് ഉള്ളപറയാനാവാത്ത കാലവുമാണ്. അതാണ് കാലാവസ്ഥയിൽ വന്ന മാറ്റം. മഴയെക്കുറിച്ചും കാറ്റെന്നുകുറിച്ചും മഞ്ഞെന്നുകുറിച്ചും വെയിലിനെന്നുകുറിച്ചും സമയബന്ധിതമായി ഒരുപയോഗം പറയാൻ നമുക്കാവുന്നില്ല. ഉപഗ്രഹനിരീക്ഷണവും മറ്റും ഉള്ളതിനാൽ കാറ്റും മഴയുമൊക്കെ പെയ്തിരാങ്ങുന്നതിനും റീശേയറ്റിക്കുന്നതിനും മുൻപ് അഭിയാർക്കഴിയുന്നുവെന്നത് വലിയ കാര്യമാണ്. അത്തരം മുന്നിവുകൾ പ്രകൃതിദുരന്തം മുലം ഉണ്ടാവുന്ന കഴുതകളുടെ തീവ്രത കുറയ്ക്കുന്നുണ്ട്, ഒപ്പം മരണനിരക്കും. എന്നാൽ കാലാവസ്ഥാവ്യതിയാനത്തെ ചെറുത്തുനിർക്കുന്നതിന് ഇതൊന്നും മതിയാവില്ല. പ്രകൃതിയെക്കുറിച്ച് ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ഒരു ജീവിതരീതി പതുക്കെയെക്കിലും പരിശീലിച്ച് ഉൾപ്പെടെ ശാശ്വതമായ പരിഹാരം.

ഉയരമുള്ള അമ്മ

എറുവും ഉയരമുള്ള മുഗമാണ് ജിറാഫ്. എറുവും ഉയരമുള്ള അമ്മയും ജിറാഫുതനെ. ജിറാഫമെന്ന നിന്നുകൊണ്ട് കുത്തിന് ജന്മന്ത്രക്കും. ഏകദേശം ആറ് അടി ഉയരത്തിൽനിന്നാണ് കുത്ത് പിന്നുവീഴുന്നത്. എന്നാൽ ജനിച്ചു ഒരുമണിക്കൂർ കഴിയുന്നോഫേക്കും കുത്ത് എഴുന്നേറ്റ് ഓടാൻതുടങ്ങും. എഴുന്നേൽക്കാൻ വൈകുന്ന കുത്തുങ്ങളെ അമ്മ കാലുകൊണ്ട് തട്ടി എഴുന്നേൽപ്പിച്ച് ഓടിക്കാറുണ്ട്. ഓട്ടം ജിറാഫിന്റെ ജീവിതത്തിൽ എറുവും പ്രധാനമാണ്. വേട്യാടാൻവരുന്ന മുഖങ്ങളിൽനിന്ന് മിക്ക ശ്രാഫും ജിറാഫുകൾ ഓടിയാണ് രക്ഷപ്പെടുന്നത്.

കേരളം അറിയാൻ

കാസർക്കോട്ടുകാരുടെ സ്വന്തം സുരക്ഷ കിണർ

വൈവിധ്യങ്ങളുടെ ഭൂമികയാണ് കാസർകോട് ജില്ല. കാസർകോട് വൈവിധ്യങ്ങളുടെ പട്ടികയിൽ എടുത്തുപറയേണ്ടതും യുനെസ്കോയുടെ, സംരക്ഷിക്കപ്പെടേണ്ട പെട്ടുകങ്ങളുടെ നിരീക്ഷണപട്ടികയിൽ പെട്ടതുമായ ഒന്നാണ് സുരക്ഷ കിണർ (തുരകം). നീളമേറിയ തുരകം നിർമ്മിച്ച് ഭൗഗർഭജലം പുറത്തേക്ക് ഒഴുകിക്കാണ്ടുവരുന്ന പുരാതന ജലശേഖരണരീതിയാണ് സുരക്ഷ. ദക്ഷിണ കർണ്ണാടക, കാസർകോട് ഭാഗങ്ങളിൽ ഇത്തരം സുരക്ഷകൾ ഒരുക്കാലത്ത് സുലഭമായിരുന്നു. ജലക്ഷാമം രൂക്ഷമായിക്കാണ്ടിരിക്കുന്ന ഈ പരിത്യാസിത്തിയിൽ സുരക്ഷകളുടെ പുനരുദ്ധാരണം കാരുക്കശമമായി സാധ്യമാക്കേണ്ടതുണ്ട്. കടുത്ത ചുടിൽ മലയോരത്തെ തോട്ടുകളും കിണറുകളും വറ്റിവരളും നോർഡ് സുരക്ഷകൾപോലുള്ള ജലശേഖരണരീതിയും കണ്ണടത്തി അവ സംരക്ഷിച്ചാൽ ഒരുപരിധിവരെ ജലക്ഷാമം തടയാം. ഈ നൃവേണ്ടി കാസർകോടു ഭരണാധികാരികളും സന്നദ്ധസംഘടനകളും മുന്നോട്ടുവന്നാൽ ചില പ്രദേശങ്ങളിലെ ജലക്ഷാമത്തിന് പരിഹാരമാകും. ജലഭരംലഭ്യമുള്ള പ്രദേശങ്ങളിലെ ജനങ്ങൾക്ക് സുരക്ഷയിലുടെ ജലം എത്തിച്ചുന്നത്കിയ ശ്രദ്ധയായായ കുഞ്ഞമു എന്ന ജലമനുഷ്യനും കാസർകോടുകാർക്ക് സുപരിചിതനാണ്.

ചീറകുള്ള ചങ്ങാതിമാർ

Photo: Azeez Mahe

അരഹ അകിൽമുണ്ട്, കുറഞ്ഞഭേദം!

കേരളത്തിലെ ദേശീയപക്ഷിയായ മലമുഴക്കി വേഴാമ്പൽ (Great Indian Hornbill) കുടുകുട്ടി പ്രജനനം നിർവ്വഹിക്കുന്നത് പക്ഷിലോകത്തെ കൗതുകമാണ്. ഏകപത്തിനീം പ്രതകാരനായ ആൺവേഴാമ്പൽ അടയിരിപ്പിന് പെൻപക്ഷിയെ തനിച്ചാക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. പെൻപക്ഷിക്കും കുട്ടിലെ കുണ്ഠമുണ്ടാക്കുന്ന ആവശ്യമായ ഭക്ഷണം കുട്ടിൽ എത്തിച്ചുകൊടുക്കുന്ന ഉത്തരവാദിത്വം ആൺപക്ഷിയാണ് ഏറ്റുടക്കുന്നത്. കുട്ടിനകത്ത് കയറുന്ന പെൻപക്ഷി പൊത്തിലെ ദ്വാരം ഒരു ചെറിയ വിടവ് മാത്രം ഒഴിച്ച് വാക്കി അടയ്ക്കും. പൊത്തിലെ ചെറിയ വിടവിലൂടെ കൊക്ക് പുറത്തിട്ടാണ് പെൻപക്ഷി ആഹാരം സ്വീകരിക്കുന്നത്. കുട്ടിലെ കുണ്ഠമുണ്ടാക്കുന്ന പുക്കാംായാൽ പെൻപക്ഷി, കുട്ടിലെ അടച്ച ഭാഗം കൊക്കുകൊണ്ട് പൊളിച്ച് പുറത്ത് വരും.

ഇംഗ്ലീഷ് കാലം

അതിരപ്പിള്ളി വെള്ളച്ചാട്ടം

കുറച്ചു
ആകാശവു
2023 ജൂൺ

| ഫോറ്മാറ്റ് | ഡോസ് സംബന്ധം
ജി.വി.എച്ച്.എസ്.എസ്,
ചെറിയഴീകതൽ, കൊല്ലം

മുഖിക്കാരം

കടുകുതൃപ്പി

നമ്മുടെ കറികളിൽ ഒഴിച്ചുകൂടാനാവാത്ത നൊണ് കടുക്. ഇന്ത്യയിലുടനീളുമും ഉത്തരേന്ത്യയിൽ കൂടുതലായും കടുക് കുഴിച്ചെയ്തുവരുന്നു. കറികളിൽ താളികാനും അച്ചാറിനും കടുക് നാം ഉപയോഗിക്കാറുണ്ട്. ആസ്ഥം ഏറ്റ അസുഖത്തി എൻ്റെ ബുദ്ധിമുട്ട് കുറയ്ക്കാൻ നൽകുന്ന 'സെലനിയം' ഏറ്റ പോഷണവും കടുകിൽ നിന്ന് നിർമ്മിക്കുന്നുണ്ട്.

കടുകെള്ള ആഹാരം പാകംചെയ്യുന്നതിനും ആയുർവോച്ചികിത്സയിൽ ശ്രദ്ധയുണ്ടാക്കാൻ, വീക്ക അൾ ഇവയ്ക്ക് ലേപനമായും ഉപയോഗിക്കുന്നു. ഇളംമണ്ണ, ഇളം കടുപ്പ്, തവിട്ട് നിറങ്ങളിൽ കടുക് കാണശേഡുന്നു. കടുകിന് വളരാൻ 6 മുതൽ 27 വരെ ഡിഗ്രി ഉത്തംഖണ്ഡാണ് അനുയോജ്യം. അതിനാൽ കേരളത്തിൽ കാലാവസ്ഥയ്ക്കും ഈ കുഴി അനുയോജ്യമാണ്.

പിത്തുകൾ പാകി എക്കേശേം നാലുമാസംകൊണ്ട് വിളവെടുപ്പ് നടത്താം. മട്ടുപ്പാവ്, അടുക്കളുത്തോടു, പുരോതാടും ഇവിടങ്ങളിൽ കടുക് വളർത്താം. കടുകുപുക്കൾ ഒരു അലക്കാരമാണ്, വിത്ത് പാകമാവുമ്പോൾ അടുക്കളുത്തിൽ പാചകത്തിനും ഉപയോഗിക്കാം.

സിനിമാപാട്ടിലെ പ്രക്രിയ

പ്രക്രിയയുടെ ശ്രീരാഗം

ചുവിലംബാൻ താഴ്വാലിൽ
പാൽ പാദം സേച്ചുന്നുവാൻ
പിണ്ഡാഫും സൗംഖ്യപതലാം
കൊരിക്കുള്ളി റിൽ ജുവത്തോന്മോ
ഒപകുടങ്ങിയാലിൽ ചെറുതുഡിലാം തന്നെഴുവാൻ
സാമ്പിനാട് എന്നി ദൈ ചാട്ടുകളി വീഴുവാൻ
ഉറിയുള്ളി എടാടിഷ്ടിൽ തഞ്ചാടാൻ മോം...

'പവിത്രം' എന്ന സിനിമയ്ക്കുവേണ്ടി ഓ.എൻ.പി. കുറുപ്പ് രബിച്ച്, കെ.ജെ. യേശുദാസ് ആലപ പിച്ച ശ്രീരാഗമോ എന്ന ശാന്തിലെ വരികളാണ് സിനി. കുട്ടിക്കാലത്തെ മാധ്യമാന്തരിലേക്ക് തിരിച്ചുപോകാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന ഒരു മനസ്സാണ് ഇവിടെ കാണാൻകഴിയുന്നത്. പാടത്തും പറമ്പത്തും ഓടിനടക്കാനും ചെക്കുളിയുടെ തേൻ നുകരാനും കാറിനോടും മരങ്ങളോടും സംസാരിച്ചും കളിച്ചും നടന്ന് കുട്ടിത്തം വിശ്വാസ്കാനുമുള്ള ആഗ്രഹിമാണത്. മനുഷ്യ നെത്ര പുരോഗമിച്ചാലും പ്രകൃതിയുമായുള്ള ബന്ധത്തിന്റെ ആഴം നഷ്ടമാവില്ല എന്ന് മനസ്സിലാക്കിത്തരുന്ന വരികളാണ് ഈവ.

Photo: Azeez Mahe

മരത്തിലിരിക്കാത്ത പക്ഷി

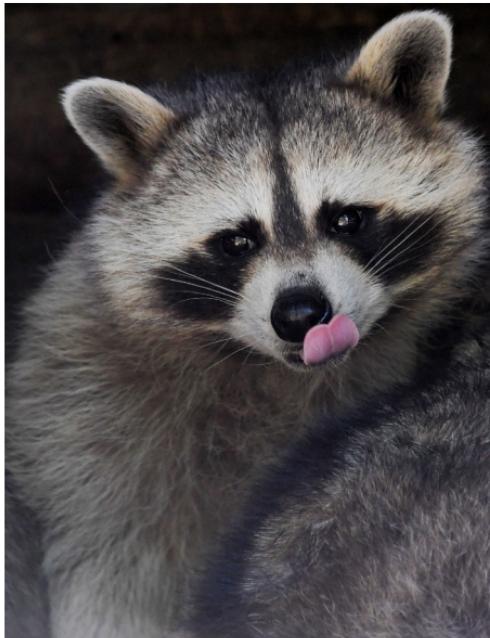
മനുദ നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽ കാണപ്പെടുന്ന പുക്കുന്ന പക്ഷികളിൽ മരത്തിലോ കുറിച്ചുടികളിലോ ഇരിക്കാത്ത പക്ഷിയാണ് ചെക്കണ്ണി തിത്തിരി അമവാ Red-wattled Lapwing. *Vanellus indicus* എന്നാണ് ശാസ്ത്രനാമം. മറുള്ള പക്ഷികളുംപോലെ മരങ്ങളിൽ ഇവരുടെ കുടുകൾ കാണാൻകഴിയില്ല. ചെറിയ കല്ലുകളും മറും ചേർത്ത് മണിത്തന്നെന്നയാണ് ഈ കുടുകുടാറുള്ളത്. കൊയ്ത്ത് കഴിഞ്ഞ നെൽപാടങ്ങളിലും തുറസ്സായ സ്ഥലങ്ങളിലും ഇവയെ സാധാരണമായി കാണാം. മണിലുള്ള കീടങ്ങളും പുഴുകളുമാണ് ഭക്ഷണം. തിത്തിരിവർഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ട പക്ഷികളോന്നും മരങ്ങളിൽ ഇരിക്കാറില്ല. തുറസ്സായ പ്രദേശങ്ങളിലും ചതുപ്പുനിലങ്ങളിലും താമസിക്കാൻ ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന ഈ സദാ ശ്രീമുഖക്കാണ്ഡിരിക്കും.

തെറ്റ് ശരി

റക്കുണുകൾ ഭക്ഷണം കഴുകുമോ?

റക്കുണുകൾ വളരെ ബുദ്ധിയുള്ള സസ്തനികളാണ്. അവർക്ക് എന്ത് ഭക്ഷണവസ്തു കിട്ടിയാലും അത് മുന്നോന്നാലോ തവണ വെള്ളത്തിൽ ഉരുട്ടുന്നത് കാണാം. ഈ അവർ ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്ന തിനുമുൻപ് കഴുകുകയാണെന്ന് നമുക്ക് തോന്നാം. എന്നാൽ അവർ ഭക്ഷണം കഴുകുകയല്ല അത് നന്നയ്ക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നതെന്നാണ് ചില ശാസ്ത്രജ്ഞർ പറയുന്നത്. റക്കുണുകൾ ചുറ്റുപാടുകളെ തിരിച്ചറിയുന്നതിനും ഭക്ഷണം തേടുന്നതിനും കൈകൾ ഉപയോഗിക്കുന്നു. നന്നയുണ്ടാൾ ഇവയുടെ കൈകൾക്ക് കുടുതൽ സ്വർശമണ്ഡലി ലഭിക്കുമ്പെത്തെ. അപേഖാൾ കൈയിൽ കിട്ടിയ ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ കൈയിൽനിന്ന് വശുതിപ്പാക്കാതിരിക്കാനായിരിക്കാം ഈ നന്നയ്ക്കൽവിഭ!

വിണ്ടുമൊരു ജൂൺ 5

ഭൂമി നേരിട്ടുന്ന പാരിസ്ഥിതികപ്രശ്നങ്ങളിൽ മലിനീകരണവും ജലശോഷണവും ജൈവവൈവിധ്യശോഷണവും പ്രകൃതിശോഷണവും ആശോളതാപനവും പോലെ തന്നെ പ്രധാനമായ വല്ലുവിളിയാണ് ജനസംഖ്യാവർദ്ധന. ലോകജനസംഖ്യ 800 കോടി തൊട്ടു, ഈത്തരം സംഭാവന അതിൽ നന്നാംസ്ഥാനത്ത് നിൽക്കുന്നു!

ജനങ്ങളെ തീറ്റിപ്പോറ്റാൻ കാർഷികവർക്കരണം ത്യരിതപ്പെടുത്തുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി ഉപയോഗിക്കുന്ന കീടനാശിനികളും രാസവളക്കളും ഭൂമിയെ നശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയുമാണ്. അതുപോലെതന്നെ പ്രകൃതിശോഷണത്തിനും ജൈവവൈവിധ്യനാശത്തിനും ഇത് വഴിവയ്ക്കുന്നുണ്ട്. കാടുകയറി കുഴിചെയ്യുന്നത്, മലകൾ ഹടിച്ചുനിരത്തുന്നത്, തണ്ണീർത്തങ്ങൾ മല്ലിട്ട് മുട്ടുന്നത് തുടങ്ങി കുഴിക്കായും പാർപ്പിതത്തിനായും നടത്തുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ ക്രമാതിരമായാൽ പ്രകൃതിദുരന്തങ്ങൾക്ക് കാരണമാകുമെന്ന് നാം ഓർക്കേണ്ടതുണ്ട്.

കണ്ണപീലി പോലെ രുദ്ധ പുറ്റ്

സമുദ്രനിരപ്പിൽനിന്ന് 1200 മീറ്റർവരെ ഉയരമുള്ള പ്രദേശങ്ങളിലെ നിത്യഹരിത, അർധനിത്യഹരിതവനങ്ങളിൽ കാണപ്പെടുന്ന ഒരു ഒഴിച്ചയസസ്യമാണ് കാശാപ്. കായാവ്, അഞ്ചംമരം എന്നീ പേരുകളിലും അഥവാ യഷ്ടുനു. പത്തുമുതൽ പതിനഞ്ചുവരെ അടി ഉയരം വയ്ക്കുന്ന ഈ ചെടി ഒരു ഒരു സ്ഥാവുമാണ്. യാവനും നിലനിർത്താൻവേണ്ടി ഉപയോഗിച്ചിരുന്നതായി പറയപ്പെടുന്നു. വേദുമുതൽ ഇലവരെ ഒഴിയശുണ്ടുള്ളതാണ്. ഇതിന്റെ പുറ്റിനെ കായാനു എന്ന് വിളിക്കുന്നു. വർഷത്തിൽ ഒരുതവണ്ണയേ പുക്കാറുള്ളു.

കാച്ചയിൽ കണ്ണപീലിപോലെയുള്ള ഈ പുറ്റിനെ വർണ്ണിച്ച് വയലാർ രാമവർമ്മ എഴുതിയ ഗാനമാണ് ‘കായാനു കണ്ണിൽ വിടരും കമലഭും കവിളിൽ വിടരും’ എന്നത്. എന്റെ വീടിലുമുണ്ട് ഈ ചെടി.

വർഷാദിക്

കവിത

മുന്ന് പ്രക്തി

പച്ചില ചാർത്തിൻ അഴകുമായി
പച്ചവിരിച്ചൊരു പ്രക്കൃതി
കണ്ണിൻ കുളിരായി
പുക്കൾ വിരിയുന്നോൾ
പുതേൻ തേടി പുന്നാറുകളും
കിലുകിലെ കിലുങ്ങി ഒഴുകും
പുഴയിൽ ഓടികളിക്കും പുഴമീനും
മാനത്ത് വിരിയും മഴവില്ലും
കാടും മേടും മലകളുമെല്ലാം
കാണാനെന്ത്രെ അഴകാണേ
മഴയായി നീ പെയ്യുന്നോൾ
പൊടിമുള്ളയ്ക്കും നാന്ദുകളേല്ലാം
നാളേ വളർന്ന് തണ്ടർമരമാകും
കൊന്ദുകൾ നിറയെ കുടുക്കുാൻ
കിളികൾ മുത്തും നേരും
നന്നിച്ചാടി പാടി സെച്ചിടാം.

“അതവിടയിരിക്കടെ റവി, നമുക്ക് ആളോഴിയുന്നോൾ ഈ വെള്ളത്തിലേക്കിടാം”, അരുവിയിലെ വെള്ളമെടുത്ത് മുഖംകഴു കുന്നതിനിട പുതിയ വീടുപണിക്കായി കാട് വട്ടിത്തെളിക്കാ നെത്തിയ പണിക്കാരോട് അയാൾ വിളിച്ചുപറത്തു.

പെട്ടുന്ന് വെള്ളത്തിൽ അയാളൊരു പ്രതിബിംബം കണ്ടു. മുത്ത ശ്രീകമാകളിലെ മുടിയശിശിട്ട് നിൽക്കുന്നൊരു യക്ഷിയെങ്ങാലെ, ആൽമരച്ചില്ലയിൽനിന്ന് താഴേക്ക് വളരുന്ന മുടിയിടകളാകുന്ന വേരുകൾ, അവ മണ്ണിലുടെ പടർന്ന് അയാളുടെ കഴുത്തിന് ചു റും വരിഞ്ഞുമുറുകി, അയാളെ ശ്വാസംമുട്ടിച്ചു.

കുറച്ചുമുൻപുവരെ തണ്ണുത്തുനാശത്തുകിടന്നിരുന്ന വെള്ളമിശ്ചാൾ പെട്ടിത്തിള്ളയ്ക്കുന്നു. അരുവിയുടെ നെറുകയിൽ ചുംബിക്കുന്ന സുരുലശ്ശീകളെ തിരഞ്ഞെ അയാൾ കണ്ടത് പൊടിയുടെയും പുകയുടെയും കിരണങ്ങളാണ്.

പരിഭ്രാന്തനായി, തനിക്കൊതാണ് സംഭവിച്ചതെന്നിൽയാതെ കണ്ണുകൾ മുറുക്കെയടച്ച് അയാൾ ആ ആൽമരത്തണലിലിരുന്നു. പാദം നന്നയ്ക്കാനെന്നപോലെ അരുവിയിലേക്ക് വേരുകൾ നീട്ടിയി രിക്കുന്നു. തലയ്ക്കുമീതേ ഒരു തൊപ്പിപോലെ പരന്നുകിടക്കുന്ന ശ്രീവരങ്ങൾ. ഏതൊക്കെയോ സ്വയം ചോറിച്ചുകൊണ്ട് അയാൾ മെല്ലെ നിദ്രയിലാണ്ടു...

പുനരുപയോഗമെന്ന്
 ഒരു ചെറിയ കാലുമ്പി.
 പ്രകൃതിയോട്
 നമുക്ക് ചെയ്യാൻ കഴിയുന്ന
 വലിയ കാരുണ്യമാണ്.
 അത് നമ്മുടെ
 നല്ല ജീവിതത്തിനു
 വേണ്ടിയാണ്!

മാതൃഭൂമി ആകാശവും

ആകാശവും യിലേക്കുള്ള
 രചനകളും നിർദ്ദേശങ്ങളും
 akashapacha @ mpp.co.in
 എന്ന വിലാസത്തിലേക്ക്
 അയക്കാം
 വിശദവിവരങ്ങൾക്ക്
 സീഡ് ജില്ലാ കോ-
 ഓഫീസേറ്റുമാരോട്
 സംസാരിക്കാം.

